מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להגדיר משטר טוטליטרי ולהבחין בינו לבין דמוקרטיה
- לזהות שבעה מאפיינים של משטר טוטליטרי ולהסביר כל אחד
- להסביר את הקשר בין תעמולה, טרור ושליטה בכל תחומי החיים

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – הבנה בסיסית

1. ב – שליטה בכל תחומי החיים
2. ב – האדרת המנהיג כגיבור שאינו טועה
3. ג – לעקוב אחרי אזרחים ולאתר מתנגדים
4. א – הפצת רעיונות השלטון בכל אמצעי התקשורת
5. א – שימוש מכוון באלימות ובפחד כדי להבטיח ציות
6. ג – ריבוי מפלגות ובחירות חופשיות
7. ב – יוסיף סטלין

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – במשטר טוטליטרי יש מפלגה יחידה בלבד, ללא בחירות חופשיות
2. נכון – תעמולה מפיצה את מסרי השלטון ומסתירה מידע אחר
3. לא נכון – המשטר מתערב גם בחינוך, עבודה, מוזיקה ומשחקים
4. נכון – שני המשטרים השתמשו בכלים דומים כמו תעמולה וטרור
5. לא נכון – פולחן אישיות מציג את המנהיג כדמות על-אנושית שאינה טועה

חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

1. מפלגה
2. תעמולה
3. חשאית
4. אישיות
5. דמוקרטי
6. טרור

חלק ד' – התאימו מושג להסבר

- 1 – ה (האדרת המנהיג כגיבור שאינו טועה)
- 2 – ד (רק מפלגת השלטון מותרת)
- 3 – ו (הפצת רעיונות השלטון בכל אמצעי התקשורת)
- 4 – א (מעקב סודי אחרי אזרחים ומתנגדים)
- 5 – ג (שימוש באלימות ופחד כדי להבטיח ציות)
- 6 – ב (בחירות חופשיות והגנה על זכויות האדם)

חלק ה' – שאלה בסגנון בגרות

1. לדוגמה: תעמולה הפיצה מסרי שלטון והסתירה מידע אחר, כך שהאזרחים האמינו רק למה שהשלטון רצה. משטרה חשאית יצרה פחד ומנעה התארגנות נגד השלטון

חלק ו' – חשיבה והבעת דעה

1. תשובה תציג הבנה שתחושת חוסר ביטחון כלכלי ופוליטי הובילה אנשים להעדיף יציבות וסדר גם במחיר אובדן חירויות
2. תשובה תזהה מאפיין מרכזי (למשל שליטה במידע/תעמולה) ותסביר מדוע הוא מאפשר את שאר הכלים לפעול

כרטיס יציאה – מה לחפש

- שלטון השואף לשלוט בכל תחומי החיים
- כל שניים מתוך: שליט יחיד, מפלגה יחידה, תעמולה, משטרה חשאית, טרור
- בדמוקרטיה יש בחירות חופשיות וריבוי מפלגות, בטוטליטריות יש שליטה כוללת ומפלגה אחת

טיפים להפעלה:

- אם מבצעים את הסימולציה, הקפידו להצהיר מראש שזו משחק קצר וליציאה ברורה מהתפקיד בסיומה
- אפשר לוותר על הסימולומציה בכיתה עם תלמידים רגישים ולהשתמש בתרחיש כתוב במקום
- מומלץ לקשר בין מה שחווים בסימולציה לבין המאפיינים התיאוריים כדי לחזק את ההבנה

דף תרגול: כשיש בוס אחד - מאפייני הטוטליטריות

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

במשטר טוטליטרי יש בוס אחד שמחליט הכל. נלמד מה עושה בוס כזה כדי לשלוט באנשים.

מילון קטן:

משטר טוטליטרי	שלטון ששולט בכל תחומי החיים של האזרחים
פולחן אישיות	האדרת המנהיג כאילו הוא מושלם ואינו טועה
מפלגה יחידה	רק מפלגה אחת מותרת, אין בחירות חופשיות
תעמולה	הפצת מסרי השלטון בכל אמצעי התקשורת
משטרה חשאית	גוף שעוקב בסתר אחרי אזרחים ומתנגדים
טרור שלטוני	שימוש באלימות ופחד כדי להכריח ציות
דמוקרטיה	משטר שבו העם בוחר את שליטיו בבחירות חופשיות

1 חלק א' – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה הבוס רוצה לשלוט בו?

א) בחירות חופשיות ב) שליטה בכל תחומי החיים ג) הפרדת רשויות ד) חופש עיתונות

2. איך מתייחסים למנהיג במשטר כזה?

א) בחירות למנהיג ב) האדרת המנהיג כגיבור שאינו טועה ג) טקס דתי ד) חוק במדינה

3. מה עושה המשטרה הסודית?

א) להגן על חופש הביטוי ב) לסדר את התנועה ג) לעקוב אחרי אזרחים ולאתר מתנגדים
ד) לארגן בחירות

4. איך השלטון מעביר את המסרים שלו?

א) הפצת רעיונות השלטון בכל אמצעי התקשורת ב) משחק ילדים ג) חוק נגד מסים
ד) בחירות חופשיות

5. איך השלטון מפחיד אנשים?

א) שימוש מכוון באלימות ובפחד כדי להבטיח ציות ב) חוק לבחירות ג) משחק כיתתי
ד) מערכת חינוך

6. מה לא מתאים למשטר כזה?

א) מפלגה יחידה ב) תעמולה ג) ריבוי מפלגות ובחירות חופשיות ד) משטרה חשאית

7. מי שלט בברית המועצות בטרור?

א) בניטו מוסוליני ב) יוסיף סטלין ג) מנהיג דמוקרטי ד) מלך איטליה

2 חלק ב׳ – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	במשטר טוטליטרי יש בחירות חופשיות בין כמה מפלגות	☐	☐
2	תעמולה היא חלק מרכזי בשליטה של משטר טוטליטרי	☐	☐
3	משטר טוטליטרי מתעניין רק בפוליטיקה ולא בחיי היום-יום	☐	☐
4	קומוניזם ופשיזם היו שונים ברעיונות אך דומים בדרכי השליטה	☐	☐
5	פולחן אישיות פירושו שהמנהיג מוצג כאדם רגיל כמו כולם	☐	☐

3 חלק ג׳ – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. במשטר טוטליטרי מותרת רק _____ אחת, ואין אופוזיציה

2. הפצה מכוונת של רעיונות השלטון באמצעי התקשורת נקראת _____

3. גוף ביטחון הפועל בסתר לאיתור מתנגדים נקרא משטרה _____

4. האדרת המנהיג כדמות על-אנושית נקראת פולחן _____

5. במשטר _____ העם בוחר את שליטיו בבחירות חופשיות

6. שימוש מכוון באלימות ובפחד כדי להבטיח ציות נקרא _____ שלטוני

4 חלק ד׳ – התאימו מושג להסבר

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. פולחן אישיות	___	**א.** מעקב סודי אחרי אזרחים ומתנגדים
2. מפלגה יחידה	___	**ב.** בחירות חופשיות והגנה על זכויות האדם
3. תעמולה	___	**ג.** שימוש באלימות ופחד כדי להבטיח ציות
4. משטרה חשאית	___	**ד.** רק מפלגת השלטון מותרת
5. טרור שלטוני	___	**ה.** האדרת המנהיג כגיבור שאינו טועה
6. דמוקרטיה	___	**ו.** הפצת רעיונות השלטון בכל אמצעי התקשורת

5 חלק ה׳ – שאלה בסגנון בגרות

ענו בקצרה.

1. הציגו שני מאפיינים של משטר טוטליטרי, והסבירו כיצד כל אחד מהם סייע לשלטון לשלוט באזרחים

6 חלק ו' – חשיבה והבעת דעה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. הסרטון שואל: ביטחון וסדר בלי בחירה, או חירות? מדוע לדעתכם רבים בתקופה שבין מלחמות העולם בחרו בסדר על פני חירות?

2. איזה מאפיין של המשטר הטוטליטרי הוא לדעתכם הבסיס שעליו נשענים כל השאר? נמקו את בחירתכם

כרטיס יציאה

מה פירוש המילה טוטליטרי?

ציינו שני מאפיינים של משטר טוטליטרי

מה ההבדל המרכזי בין משטר טוטליטרי לדמוקרטיה?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀